

Fadime Sahindal: Tal i riksdagen 2001

Talare

Fadime Sahindal
Aktivist

Datum

20 november 2001

Plats

Riksdagshuset, Stockholm

Omständigheter

Den 20 november 2001 höll Fadime Sahindal ett tal i riksdagen under seminariet "Integration på vems villkor?" arrangerat av nätverket Våld mot kvinnor.

Hej, mitt namn är Fadime och jag är 25 år gammal. Jag har blivit inbjuden hit i dag för att berätta om mina erfarenheter av hur det kan vara att leva som utländsk tjej i Sverige, med dess lagar, seder och kultur. Hur svårt det är att balansera mellan familjens krav och förväntningar och det svenska samhället som står för helt andra värden och synsätt.

Jag har tänkt att dela med mig av mina upplevelser och hoppas att ni genom dem får förståelse och kunskap om hur utsatta invandrartjejer kan vara. Det är inte min avsikt att peka ut någon syndabock utan jag vill hjälpa er att förstå hur och varför konflikter som dessa kan uppstå, både ur min egen synvinkel och min familjs.

Men jag vill börja med att poängtera att kvinnoförtryck inte endast drabbar flickor från Mellanöstern utan att detta förekommer även bland många andra familjer, från andra delar av världen.

Jag föddes i en liten by nära staden Elbistan i den kurdiska delen av Turkiet. Mina föräldrar ägde mark och försörjde sig på lantbruk och djurskötsel, vilket vi i familjen arbetade gemensamt med, sida vid sida. Vi var en enda stor och lycklig familj med klara roller och uppgifter. Visserligen hade vi inget materiellt överflöd men vi hade en varm gemenskap.

När jag var sju år gammal flyttade vi till Sverige, av ekonomiska skäl. Till en början var allt frid och fröjd men ju äldre jag blev, desto mer förbud började mina föräldrar sätta upp. De första tecknen jag märkte var att jag inte längre fick leka med mina svenska kamrater, eller delta i aktiviteter utanför skolan. Jag skulle gå direkt hem och hjälpa min mor med hushållsbestyren och uppfostras

till en fin flicka.

Mina föräldrars syn på skolan var att det var bra om jag kunde lära mig att läsa och skriva för att bli deras länk ut i det svenska samhället eftersom de själva var analfabeter. Men några högre studier än så ansåg de inte att jag behövde. Man behöver ingen utbildning för att ta hand om man och barn.

När jag kom upp i tonåren ville mina föräldrar att jag skulle åka ner till Turkiet och gifta mig med någon av mina kusiner, precis som mina äldre systrar hade gjort. Jag vägrade att finna mig i detta. Jag kände mig alldeles för ung och omogen för ett sådant stort beslut. Dessutom ville jag själv få bestämma vilken man jag skulle dela mitt liv med.

Det synsätt som mina föräldrar hade var att familjen och släkten skulle stå i centrum, varför jag måste tänka på familjens bästa framför mitt eget välbefinnande. Det är bättre att en person lider än att en hel familj och släkt lider. Men till skillnad från mina föräldrar så levde jag i och var en del av det svenska samhället. Jag gick dagligen i svensk skola, åt svensk mat, hade svenska kompisar och tittade på svensk teve.

Självklart var jag påverkad av de synsätt och värderingar som rådde här. Jag började därför tänja mer och mer på gränserna. Jag fortsatte att träffa mina svenska kamrater, fika på kaféer och komma hem senare än den utsatta tiden.

Jag hade ju mina egna drömmar och mål här i livet. Jag ville sätta upp mina egna villkor för mitt liv, göra mina egna misstag och lära mig av dem. Och jag ville stå på mina egna två ben och ta ansvar för mina egna handlingar. Inte låta någon annan bestämma över hur jag skulle tycka, tänka och handla. För mig var det dessutom oerhört viktigt att få utbilda och utveckla mig som person. För er är detta säkert inget konstigt, eftersom det är en del av det svenska levnadssättet, men för min familj var det något oerhört skrämmande.

Deras uppfattning om svenskar och det svenska levnadssättet var att de var lösaktiga och att de varken hade kultur, moral eller etiska värderingar. Det enda de gjorde var att dricka, gå ut och dansa och ha fria sexvanor. Dessutom ansåg de att svenskar inte hade någon som helst respekt för familjelivet eftersom de skilde sig till höger och vänster.

Dessa uppfattningar hade de skapat sig utifrån sina egna förutfattade meningar. De kände ju inte några svenskar och de ville inte heller umgås med dem. Till en början balanserade jag mellan de kurdiska traditionerna och kraven som fanns på mig ute i det svenska samhället. Jag var enormt kluven och enormt förvirrad och jag var tvungen att leva ett dubbelliv, allt för att tillfredsställa båda kulturernas förväntningar på mig som ung kvinna.

Men så en dag hände det som inte fick hända: jag träffade en svensk man. Han hette Patrik, och Patrik och jag förälskade oss i varandra. Till en början var jag livrädd för vad detta skulle innebära för mig och jag förklarade för honom vilka förutsättningar som måste gälla. Mina föräldrar fick inte under några som helst omständigheter veta något om oss.

Trots riskerna valde vi att inleda ett förhållande, även om det innebar att vi endast kunde träffas inom fyra väggar och ständigt leva med skräcken att bli upptäckta. Efter ett års förhållande var vi trötta på att jämt träffas inomhus och smyga med vår kärlek och började bli alltmer oförsiktiga.

Vi började stegvis visa oss ute tillsammans på ställen där vi kunde vara någorlunda säkra på att inte träffa på någon i familjen eller slakten. En dag ledde vår oförsiktighet till att vi upptäcktes av min far, som självklart exploderade av ilska och började slå på mig och Patrik.

Hans reaktion var för mig fullt förståelig. Som far och familjeöverhuvud är det hans uppgift att vaka över familjens heder. Han ska värna om och skydda kvinnliga släktingars sexuella uppförande och se till att döttrarnas oskuld är bevarad fram till giftermålet. Om den nyblivne maken till hans döttrar får veta att hon inte är oskuld på bröllopsnatten kan han direkt kräva skilsmässa.

Än i dag överlämnas det blodfläckade lakanet till brudens svärmor så att hon kan visa sin omgivning att de har fått en ärbar och ren kvinna. Eftersom familjen förstod att vi var ett par kunde de snabbt dra slutsatsen att jag inte längre hade kvar min oskuld.

För dem innebar detta att jag aldrig skulle kunna Sjö att de aldrig skulle kunna gifta bort sin dotter på det sedvanliga sättet, med en kurdisk man. Vilket enligt dem var meningen med livet för mig. Jag hade dragit skam över familjen och hotade deras ställning gentemot deras omgivning. Jag hade gjort något

oförlåtligt, något som aldrig tidigare hade gjorts i min släkt.

Det skakade om deras värld och skrämde livet ur dem. I deras ögon hade jag alltså förvandlats från en fin kurdisk flicka till en uppkäftig hora som trodde att hon var något bara för att hon levde i Sverige. De var tvungna att bevisa för sin omgivning att de kunde hantera problemet, för att bevara sin heder. Ett beteende som mitt måste straffas och skulden skulle betalas i blod.

Ensam och övergiven av familjen blev jag tvungen att snabbt lämna Uppsala för jag visste att om de fick tag på mig skulle de ta livet av mig. Jag flyttade upp till Sundsvall. Mina föräldrar spårade upp mig ganska snabbt och fick reda på var jag befann mig.

Männen i släkten började ringa och hota mig per telefon. De talade om för mig att jag aldrig skulle komma undan med det här. Min lillebror fick till uppgift att ta livet av mig. Varför just han blev utvald var naturligt, han var omyndig och riskerade inte att dra på sig något högre straff. Dessutom var det hans uppgift, som ende son i familjen, att se till att hans systrar höll sig inom kulturens ramar.

Hoten blev allt allvarigare ju längre tiden gick, och ju mer jag stod på mig och vägrade underkasta mig, desto värre blev det. Till slut stod jag inte ut längre utan beslöt mig för att vända mig till polisen för att få skydd och informera dem om min situation så att de skulle vara insatta i fall något skulle hända mig.

Till min stora förskräckelse tog polisen mig inte på allvar, för dem var min berättelse som en påhittad saga. Deras enda råd till mig var att jag skulle vända mig till min familj och tala om för dem att de minsann inte fick hota mig, att de skulle respektera de svenska lagarna och sederna. Polisen förstod sålunda inte allvaret i min situation och deras oförstånd blev till ett, enligt mig, respektlöst och kränkande beteende.

Vad förväntar du dig utav oss? Vi har inte råd att tillhandahålla dig en vakt som bevakar dig dygnet runt, blev polisens svar till mig. Med tungt hjärta gick jag från polisstationen utan att ha fått någon som helst hjälp. Jag var helt enkelt tvungen att hjälpa mig själv bäst jag kunde.

Som en sista utväg vände jag mig till massmedia för att få hjälp, och detta kom att bli mitt effektivaste skydd. Min tanke var att skapa debatt kring

problematiken och därigenom se till att strålkastarna var riktade mot min familj. På så sätt försökte jag få dem att backa undan. Och mitt fall fick stor uppmärksamhet eftersom det var under samma period som ett flertal andra fall av hedersgärningar blev omskrivna.

Fallet Sara i Umeå var det mest omtalade. Hon var, liksom jag, en tjej från Mellanöstern. Hon ströps av sina kusiner för att hon ville leva sitt eget liv. Av samma anledning blev också en tjej från Stockholm knivskuren av sina släktingar. Jag valde att uppriktigt berätta om de förhållanden utländska tjejer var tvungna att leva under här i Sverige. Jag blev en röst och ett ansikte för de tjejer som levde under förtryck och som riskerade att bli utstötta eller dödade om de inte underkastade sig sina familjers vilja och levnadssätt.

Vid ett nytt försök att få polisens uppmärksamhet hade jag turen att komma i kontakt med en polis som hade erfarenhet av att arbeta med utländska kvinnor som var hotade och misshandlade av sina män. Han förstod direkt allvaret i min situation och informerade mig om mina rättigheter som utsatt. Men tyvärr kunde inte polisen erbjuda mig någon mer handfast hjälp än larmpaket och skyddade personliga uppgifter, eftersom det inte hade gått längre än till olaga hot.

Jag tog emot larmpaketet men tackade nej till att byta namn och gömma mig. Vad var mitt brott? Varför skulle jag gömma mig? Mediekarusellen ökade sedan lavinartat. Jag blev fullkomligt bombarderad av journalister från en stor mängd av Sveriges tidningar och radio. Jag medverkade bland annat i en dokumentär som Folkhälsoinstitutet gjorde i utbildningssyfte, och i teveprogrammet Striptease.

Min anmälan mot min far och min bror ledde slutligen till rättegång. Min far fälldes för olaga hot och min bror för olaga hot och misshandel. Direkt efter rättegången åkte jag med krossat hjärta tillbaka till Sundsvall. Tanken på att jag aldrig skulle få ha en relation med min familj smärtade mig. Och jag saknade min mor något så oerhört. Jag önskade inget högre än att få vara i hennes famn igen, men jag visste att det var en omöjlighet. Eftersom hennes uppgift som mor var att uppfostra mig till en lydig och fin flicka och detta hade misslyckats så fick hon skulden för det.

Hon kunde inte heller ställa sig på min sida eftersom situationen för henne då

skulle förvärras ytterligare. Hon anklagade sig själv. I dag bor jag och pluggar i Östersund. Jag studerar till socionom så att jag kan fortsätta mitt arbete med att hjälpa flickor som har problem som jag har gått igenom, som jag själv har haft. Och i dag känner jag mig stark och stabil men det har tagit väldigt lång tid att komma dit där jag är i dag.

Jag har fått ge upp hela min bakgrund och börja om från början med att bygga upp mig själv, min identitet. Jag har lyckats skapa mig en plattform på vilken jag står med mina två egna ben. Jag har kämpat så mycket för att komma dit och har betalat ett väldigt högt pris. Min trygghet finner jag hos mina nya vänner som har blivit min nya familj. Trots att jag fått betala ett så högt pris så ångrar jag inte att jag tog mitt beslut att ta min frihet och gå.

Självklart är jag mycket ledsen över det som har hänt och det som jag har förlorat, men jag varken är eller tänker bli bitter över det som har hänt, för i så fall känns det som att allting skulle ha skett till ingen nytta. Min familj har förlorat sin heder och en dotter och jag har förlorat alla mina nära och kära.

Med facit i handen så tror jag att det inte hade behövt gå så långt som det har gjorts i mitt fall. Hade mina föräldrar fått stöd och hjälp från en nationell organisation, exempelvis Kurdiska föreningen, så hade det inte behövt bli så här.

Hade samhället tagit sitt ansvar och hjälpt mina föräldrar att bli mer delaktiga i det svenska samhället så hade detta kanske kunnat undvikas. Det som har hänt mig är inget som man kan göra någonting åt men jag tror att det är viktigt att man lär sig någonting av det och gör någonting i framtiden, så att såna här fall inte upprepas.

Jag har valt att berätta min historia här för er i dag i förhoppning om att det kan hjälpa andra invandartjejer, så att inte fler behöver gå igenom det jag har fått göra. Om alla drar sitt strå till stacken behöver sånt här inte upprepas. Oavsett vilken kulturell bakgrund man har bör det vara en självklarhet för varje ung kvinna att både få ha sin familj och det liv man önskar sig.

Men tyvärr är det ingen självklarhet för många tjejer. Och jag hoppas att ni inte vänder dem ryggen, att ni inte blundar för dem.

Tack för att ni lyssnade.

Taggar

2000, Kvinna, Socialdemokraterna

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/fadime-sahindal-tal-i-riksdagen-2001>